

پیش‌بینی ترس از ازدواج براساس تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج در جوانان مجرد شهرکرد

الهه مددی چالستری^۱، پروین فرج زاده^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی‌ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران

^۲ استادیار گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر، اصفهان، ایران

چکیده

ترس از ازدواج یکی از موانع روان‌شناختی در جوانان است که می‌تواند بر تصمیم‌گیری و کیفیت روابط آینده تأثیر بگذارد. هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی ترس از ازدواج بر اساس تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج در جوانان مجرد شهرکرد بود. این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی است که در آن ۲۰۰ جوان مجرد (۲۰ تا ۴۰ سال) با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های ترس از ازدواج سمیعی و همکاران (۱۳۹۲)، تمایزیافتگی خود اسکورن (۲۰۰۰) و نگرش به ازدواج براتن و روزن (۱۹۹۸) جمع‌آوری شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه نشان داد که تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج می‌توانند ترس از ازدواج را به طور معناداری پیش‌بینی کنند ($P < 0/05$). همچنین، ابعاد تمایزیافتگی خود شامل واکنش‌پذیری هیجانی، جایگاه من، گسلش عاطفی و امتزاج با دیگران در پیش‌بینی ترس از ازدواج نقش دارند ($P < 0/05$). همچنین ابعاد نگرش به ازدواج شامل نگرش بدبینانه، خوش‌بینانه، ایده‌آل‌گرایانه و واقع‌بینانه نیز تأثیرگذار بر پیش‌بینی ترس از ازدواج بودند ($P < 0/05$). این نتایج نشان می‌دهد که برای کاهش ترس از ازدواج در جوانان، باید در مراکز مشاوره و آموزش‌های پیش از ازدواج به نوع نگرش به ازدواج و میزان تمایزیافتگی خود توجه ویژه‌ای شود. این یافته‌ها می‌تواند به برنامه‌ریزی‌های مشاوره‌ای و پیشگیری از ترس‌های مربوط به ازدواج کمک کند.

کلیدواژه: ترس از ازدواج، تمایزیافتگی خود، نگرش به ازدواج.

۱- مقدمه

ازدواج یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی است که بر روابط فردی و اجتماعی افراد تأثیرگذار است (آپاستولیو و نیک، ۲۰۲۳). این نهاد به‌عنوان یک ساختار اجتماعی، به‌ویژه در جوامع سنتی و در حال تغییر، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با این حال، در سال‌های اخیر، شاهد کاهش تمایل جوانان به ازدواج و حتی بروز نگرانی‌ها و ترس‌هایی در خصوص این مرحله از زندگی هستیم. ترس از ازدواج می‌تواند بر تصمیم‌گیری‌های فردی و اجتماعی تأثیرگذار باشد و مشکلات بسیاری را در زمینه روابط میان فردی ایجاد کند. در این راستا، عوامل مختلفی چون تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج می‌توانند بر این ترس‌ها اثرگذار باشند (کانتکین و کاندریسی، ۲۰۲۴). تمایز یافتگی خود به معنای توانایی فرد در حفظ استقلال و هویت خود در برابر فشارهای عاطفی و اجتماعی است، و نگرش به ازدواج، شامل باورها و ارزش‌های فرد در خصوص این نهاد اجتماعی، می‌تواند تأثیر زیادی بر نوع نگرش او به ازدواج و ترس‌های مرتبط با آن داشته باشد (محمدی و علی بخشی، ۱۴۰۱).

تمایز یافتگی خود در روان‌شناسی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های مهم شخصیت شناخته می‌شود که ارتباط مستقیمی با سلامت روانی فرد دارد. افراد با تمایز یافتگی خود بالاتر، توانایی بیشتری در مدیریت احساسات و تنش‌ها دارند و در برابر بحران‌های زندگی، از جمله ترس‌ها و اضطراب‌های مرتبط با ازدواج، واکنش‌های سالم‌تری نشان می‌دهند (فینزی داتان، ۲۰۲۳). این افراد به راحتی نمی‌گذارند که فشارهای اجتماعی یا نگرانی‌های عاطفی آنها را از مسیر زندگی‌شان منحرف کند. به عبارت دیگر، تمایز یافتگی خود می‌تواند به‌عنوان یک عامل محافظ در برابر ترس از ازدواج عمل کند. در حالی که افراد با تمایز یافتگی پایین‌تر ممکن است تحت تأثیر نگرانی‌های اجتماعی و عاطفی قرار بگیرند، و این می‌تواند موجب بروز ترس و اضطراب در مواجهه با ازدواج شود (تیموری و نوری، ۱۴۰۳).

از طرف دیگر، نگرش به ازدواج نیز به‌عنوان یکی از عوامل اساسی در ایجاد ترس از ازدواج به شمار می‌آید. نگرش‌های مثبت و منفی به ازدواج می‌تواند به‌طور قابل توجهی بر احساسات فرد نسبت به این نهاد تأثیر بگذارد. در تحقیقات مختلف نشان داده شده است که نگرش‌های منفی نسبت به ازدواج، نظیر ترس از مسئولیت‌های آن، ترس از تغییرات زندگی یا تجربه شکست‌های عاطفی، می‌تواند ترس از ازدواج را افزایش دهد (چوئدهاری و گایوتام، ۲۰۲۴). به همین ترتیب، افرادی که نگرش‌های منفی نسبت به ازدواج دارند، معمولاً از این مرحله از زندگی هراس دارند و ممکن است از پذیرش مسئولیت‌ها و چالش‌های ناشی از آن امتناع کنند. در مقابل، افرادی که نگرش‌های مثبت و امیدوارانه نسبت به ازدواج دارند، می‌توانند با اعتماد به نفس بیشتر وارد این مرحله از زندگی شوند و از ترس‌ها و اضطراب‌های آن فاصله بگیرند (رضایی و همکاران، ۲۰۲۳).

پیشینه پژوهشی نشان می‌دهد که مطالعات مختلفی در خصوص ترس از ازدواج و تأثیر آن بر رفتارهای فردی و اجتماعی انجام شده است، اما بیشتر این تحقیقات به‌طور جداگانه به بررسی عوامل مؤثر بر ترس از ازدواج پرداخته‌اند. به‌عنوان مثال، در تحقیق هان و لی (۲۰۲۲)، اشاره شده است که تمایز یافتگی خود بالاتر می‌تواند به کاهش اضطراب و ترس از روابط عاطفی کمک کند. همچنین، (رضایی و همکاران، ۲۰۲۳) در پژوهش خود نشان داده است که نگرش‌های منفی نسبت به ازدواج به‌طور مستقیم با ترس از ازدواج ارتباط دارند. در این راستا، چوئدهاری و گایوتام (۲۰۲۴) در تحقیقی نشان داده‌اند که افراد با نگرش‌های مثبت‌تر به ازدواج، به‌طور کلی ترس کمتری از این نهاد اجتماعی دارند. این پژوهش‌ها نشان می‌دهند که تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم می‌توانند بر میزان ترس از ازدواج تأثیرگذار باشند (بادمز و همکاران، ۲۰۲۱). با این حال، به نظر می‌رسد که تحقیقاتی که به‌طور هم‌زمان به بررسی ارتباط میان این عوامل پرداخته باشند، محدود است. همچنین، بیشتر این پژوهش‌ها در زمینه‌های عمومی و در سطح جامعه‌شناسی یا روان‌شناسی عمومی انجام شده‌اند و کمبود پژوهش‌هایی که این موضوعات را در مقیاس‌های خاص‌تری مانند منطقه‌ای خاص مانند شهرکرد بررسی کنند، احساس می‌شود.

البته با توجه به افزایش نگرانی‌ها و ترس‌های جوانان از ازدواج در دنیای امروز، ضروری است که عوامل مؤثر بر این ترس‌ها به‌طور دقیق‌تر و با جزئیات بیشتری مورد بررسی قرار گیرند. در بسیاری از جوامع معاصر، تغییرات فرهنگی و اجتماعی سبب

شده است که نگرش‌ها نسبت به ازدواج دچار تغییرات عمده‌ای شود و جوانان با چالش‌های جدیدی در مواجهه با این نهاد روبرو شوند (چانگ، ۲۰۲۴). در این بین، درک رابطه میان تمایزیافتگی خود، نگرش به ازدواج و ترس از ازدواج می‌تواند به‌عنوان ابزاری مهم در طراحی مداخلات روان‌شناختی و اجتماعی برای کاهش ترس‌ها و اضطراب‌های مرتبط با ازدواج و ارتقای کیفیت روابط عاطفی جوانان عمل کند.

علاوه بر این، تحقیق در این زمینه می‌تواند به شناسایی ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی خاص منطقه‌ها و شهرهای مختلف کمک کند و بینش‌هایی درخصوص تأثیرات این ویژگی‌ها بر نگرش‌های جوانان به ازدواج ارائه دهد (عبید و همکاران، ۲۰۲۰). به‌ویژه در شهری مانند شهرکرد که ویژگی‌های فرهنگی خاص خود را دارد، این پژوهش می‌تواند به‌طور ویژه‌ای مهم باشد. با توجه به این که اکثر پژوهش‌های موجود در زمینه ترس از ازدواج بیشتر در سطح عمومی انجام شده‌اند، این تحقیق می‌تواند شکاف‌های موجود در پژوهش‌های قبلی را پر کرده و به غنای علمی در این زمینه بیفزاید.

با وجود اینکه پژوهش‌های متعددی به‌طور جداگانه به بررسی ترس از ازدواج، تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج پرداخته‌اند (بادساول و دیکسون، ۲۰۲۴؛ عباسی و همکاران، ۱۴۰۲؛ شریف یزدی و همکاران، ۱۴۰۲)، تحقیقات محدودی وجود دارد که به‌طور هم‌زمان به ارتباط میان این عوامل بپردازد. همچنین، پژوهش‌های موجود بیشتر در سطح عمومی و بر اساس داده‌های کشوری یا ملی انجام شده‌اند و بررسی این موضوع در سطح منطقه‌ای خاص مانند شهرکرد که ویژگی‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی خاص خود را دارد، به‌ندرت صورت گرفته است. به‌علاوه، در بسیاری از تحقیقات، عوامل مختلفی مانند تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج به‌طور جداگانه بررسی شده‌اند و کمتر به تعامل میان این دو متغیر و تأثیر آن‌ها بر ترس از ازدواج پرداخته شده است. بنابراین، این تحقیق می‌تواند این خلا پژوهشی را پر کند و ابعاد جدیدی از این مقوله را به‌ویژه در سطح منطقه‌ای تحلیل کند.

همچنین این تحقیق به‌طور هم‌زمان به بررسی تأثیر تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج بر ترس از ازدواج می‌پردازد و به تعامل میان این دو عامل توجه دارد. دوم، پژوهش حاضر در سطح منطقه‌ای و به‌طور خاص در جوانان مجرد شهرکرد انجام می‌شود که ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی منحصر به‌فردی دارند و نتایج آن می‌تواند به درک بهتر عواملی که بر ترس از ازدواج در این منطقه تأثیر دارند، کمک کند. سوم، با توجه به عدم وجود تحقیقات کافی در این زمینه در سطح منطقه‌ای، این مطالعه می‌تواند به‌عنوان یک نقطه شروع برای پژوهش‌های بعدی در این حوزه به شمار رود. نتایج این تحقیق می‌تواند به طراحان مداخلات روان‌شناختی و اجتماعی کمک کند تا راهکارهای مؤثرتری برای کاهش ترس از ازدواج در میان جوانان ارائه دهند.

بنابراین هدف اصلی این پژوهش بررسی ارتباط میان تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج با ترس از ازدواج در جوانان مجرد شهرکرد است. این تحقیق به دنبال آن است که مشخص کند آیا تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج می‌توانند به‌طور معناداری ترس از ازدواج را پیش‌بینی کنند و به چه میزان این عوامل می‌توانند با یکدیگر تعامل داشته باشند. در نتیجه، نتایج این پژوهش می‌تواند به طراحان مداخلات روان‌شناختی و اجتماعی کمک کند تا راهکارهایی برای کاهش اضطراب‌های مرتبط با ازدواج و بهبود نگرش‌های مثبت نسبت به آن در میان جوانان ارائه دهند. این مطالعه همچنین می‌تواند به شناسایی عواملی بپردازد که می‌توانند باعث کاهش یا افزایش ترس از ازدواج شوند و به درک بهتر نیازهای روان‌شناختی جوانان در این زمینه کمک کند.

۲- روش

پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت و روش در زمره مطالعات همبستگی بوده و از بعد هدف نیز جز پژوهش‌های بنیادی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش را، کلیه جوانان مجرد در آستانه ازدواج شهرکرد (سنین ۲۰ تا ۴۰ سال) که مطابق با اداره کل ورزش و جوانان استان چهارمحال و بختیاری برابر با ۵۵۶۰۰ نفر برآورد شده بود. حجم نمونه در تحلیل رگرسیون، براین اساس و بر پایه مدل تاباچینک و فیدل (۲۰۱۳)، ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شد. و اطمینان حاصل گردید که حداقل هشت مشارکت‌کننده

برای هر متغیر پیش بین به اضافه ۷۰ وجود دارد. به تفسیری دیگر، چون $N > +8m$ (در این فرم m برابر تعداد متغیرهای پیش بین و N برابر تعداد نمونه است)، نمونه پژوهشی به مقدار ۲۲۰ نفر مکفی و با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ذکر این مطلب که بعد از حذف پرسشنامه‌های ناقص و پرت، ۲۰۰ نفر برای تحلیل انتخاب شدند. جهت اجرای پژوهش نیز، پس از تعیین حجم نمونه و آماده‌سازی پرسشنامه‌ها، به صورت حضوری در نمونه پژوهشی اجرا گردید. همچنین به آزمودنی‌ها اطمینان داده شد که هدف از اجرای این پژوهش جنبه علمی و تحقیقاتی داشته و اطلاعات آنان در اختیار هیچ ارگان یا سازمان خاصی قرار نمی‌گیرد؛ از شرکت کنندگان خواسته شد به جز ویژگی‌های جمعیت شناختی نیاز به درج نام و نام خانوادگی نیست، نهایتاً پس از گردآوری داده‌ها و ورود آنها به رایانه، جهت محاسبه شاخص‌های توصیفی و همبستگی از نرم افزار SPSS، استفاده شد.

۳- ابزارهای پژوهش

۳-۱- پرسشنامه ترس از ازدواج

پرسشنامه ترس از ازدواج توسط یوسفی و همکاران (۱۳۹۲) طراحی و تدوین شد. این پرسشنامه شامل ۸۳ سوال می‌باشد و شش بعد ترس از همسر، ترس از ناتوانی مدیریت همسر، ترس از محدودیت همسر، ترس از خود، ترس از خیانت همسر و ترس مالی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. پاسخ سوالات این پرسشنامه در قالب طیف لیکرت در ۵ سطح می‌باشد و برای نمره گذاری آن بصورت کاملاً مخالفم = ۱، مخالفم = ۲، نه موافق نه مخالف = ۳، موافقم = ۴ و کاملاً موافقم = ۵ عمل می‌شود. برای بررسی روایی سازه‌ای این پرسشنامه ضریب همبستگی هر سوال با نمره کل ترس‌های ازدواج محاسبه شد. نتایج نشان داد که همبستگی تمام سوالات با نمره کل معنادار و مثبت است. این ضریب دامنه‌ای ۰/۲۷۲ تا ۰/۷۵۷ را شامل بوده است. همچنین پایایی این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ و باز آزمایی طی دو هفته انجام شده و نتایج نشان داد که میزان آلفای کرونباخ به دست آمده برابر ۰/۸۶ و نتایج باز آزمایی برابر ۰/۹۷ بوده است. در پژوهش حاضر، پایایی از طریق آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۱ به دست آمد.

۳-۲- پرسشنامه تمایز یافتگی خود

این پرسشنامه استاندارد تمایز یافتگی خود توسط اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸) ساخته شده است. دارای ۴۶ سوال می‌باشد. این پرسشنامه دارای ۴ زیرمقیاس شامل واکنش‌پذیری هیجانی (۱، ۶، ۱۰، ۱۴، ۱۸، ۲۱، ۲۶، ۳۰، ۳۴، ۳۸ و ۴۰)؛ جایگاه من (۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۵، ۴۱ و ۴۳)؛ گسلس عاطفی (۲، ۳، ۸، ۱۲، ۱۶، ۲۰، ۲۴، ۲۸، ۳۲، ۳۶، ۳۹ و ۴۲)؛ و امتزاج با دیگران (۵، ۹، ۱۳، ۱۷، ۲۲، ۲۵، ۲۹، ۳۳، ۳۷، ۴۴، ۴۵ و ۴۶) بود. شیوه نمره گذاری آن ۵ گزینه‌ای لیکرتی است که کاملاً موافقم = ۵ و کاملاً مخالفم = ۱ می‌باشد. حداقل نمره ۴۶ و حداکثر آن ۲۳۰ می‌باشد. نتایج پژوهش اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸)، اعتبار و روایی بالایی در این پرسشنامه نشان دادند. آلفای کرونباخ محاسبه شده برای تمایز یافتگی کلی ۰/۸۸ و برای خرده مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۶۳، ۰/۷۵، ۰/۶۰ و ۰/۷۰ نشان دادند. به منظور تعیین پایایی پرسشنامه، باهوش و ابراهیم پور (۱۳۹۹)، آلفای کرونباخ برای این متغیر را ۰/۸۳۶ بدست آمد چون بزرگتر از مقدار ۰/۷ می‌باشد پایای پرسشنامه تایید می‌شود. در پژوهش حاضر، پایایی از طریق آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۰ به دست آمد.

۳-۳- پرسشنامه نگرش به ازدواج

پرسشنامه نگرش نسبت به ازدواج توسط براتن و روزن (۱۹۹۸) طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۲۳ سوال و چهار مولفه شامل نگرش بدبینانه به ازدواج (۴، ۱۷، ۱۰، ۱۵، ۱۳، ۲۱، ۲۲ و ۱۴)؛ نگرش خوش بینانه به ازدواج (۲۰، ۲۳، ۱۹، ۹، ۱۲ و ۱۱)؛ نگرش واقع گرایانه به ازدواج (۱، ۷، ۶، ۵، ۱۶ و ۲) و نگرش ایدال گرایانه به ازدواج (۳، ۸ و ۱۸) می‌باشد. شیوه نمره گذاری این پژوهش، ۴ لیکرتی است که کاملاً موافقم = ۴ و کاملاً مخالفم = ۱ نمره داده می‌شود. حداقل نمره ۲۳ و حداکثر

۹۲ می‌باشد. گویه های ۱، ۳، ۵، ۸، ۱۲، ۱۶، ۱۹، ۲۰ و ۲۳ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. براتن و روزن (۱۹۹۸)، پایایی مقیاس نگرش به ازدواج از دو روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) و بازآزمایی به مقدار ۰/۸۹ و ۰/۹۳ گزارش کردند. در ایران توسط نیلفروشان و همکاران (۱۳۹۲) اعتباریابی شده است. روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش نیلفروشان و همکاران (۱۳۹۲) برای این پرسشنامه بالای ۰/۷ برابر با ۰/۸۴ برآورد شد. در پژوهش حاضر، پایایی از طریق آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۷۹ به دست آمد.

۴- یافته‌ها

براساس نتایج توصیفی جمعیت شناختی، ۹۰ نفر، پسر (۴۵ درصد) و ۱۱۰ نفر، دختر (۵۵ درصد) از کل نمونه را در بر می‌گرفتند. همچنین ۱۰۲ نفر (۵۱ درصد)، بین ۳۰ - ۳۵ ساله که بیشترین درصد و ۴ نفر (۲ درصد)، ۲۰ تا ۲۵ ساله که کمترین درصد از کل نمونه را تشکیل می‌دادند. از لحاظ تحصیلات بیشتر افراد به تعداد ۹۱ نفر (۴۵/۵ درصد)، دارای مدرک لیسانس کمترین افراد به تعداد ۳۰ نفر (۱۵ درصد)، دارای مدرک فوق لیسانس و بالاتر داشتند. جدول ۱ نشان دهنده میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش می‌باشد.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	واریانس	کمینه	بیشینه
ترس از ازدواج	۲۱۷/۷۹	۴۴/۲۳	۱۹۵۶/۶۵	۱۷۵	۳۷۰
واکنش پذیری هیجانی	۳۲/۶۹	۷/۲۳	۵۲/۳۷	۱۱	۴۶
جایگاه من	۳۵/۷۲	۸/۳۳	۶۹/۵۳	۱۵	۵۰
گسلش عاطفی	۳۷/۹۳	۷/۸۱	۶۱/۱۴	۱۸	۵۲
امتناع با دیگران	۳۵/۱۰	۷/۸۹	۶۲/۳۰	۱۸	۵۰
تمایز یافتگی خود	۱۴۱/۴۵	۲۷/۸۴	۷۷۵/۰۹	۶۸	۱۸۸
نگرش بدبینانه به ازدواج	۲۰/۵۶	۳/۲۱	۱۰/۳۵	۱۴	۲۹
نگرش خوش بینانه به ازدواج	۱۶/۶۲	۳/۶۹	۱۳/۶۳	۸	۲۴
نگرش واقع گرایانه به ازدواج	۱۴/۸۷	۳/۶۸	۱۳/۵۸	۶	۲۱
نگرش ایده آل گرایانه به ازدواج	۱۴/۵۸	۳/۶۳	۳۱/۱۸	۵	۱۲
نگرش به ازدواج	۶۶/۶۴	۷/۸۹	۶۲/۳۲	۴۵	۸۵

در جدول ۲، توزیع نرمال متغیرهای پژوهش را جهت تحلیل رگرسیون چندگانه نشان می‌دهد.

جدول ۲. توزیع نرمال متغیرهای پژوهش

متغیرهای تحقیق	کولموگروف-اسمیرنوف	سطح معناداری
ترس از ازدواج	۰/۷۷	۰/۸۹
واکنش پذیری هیجانی	۰/۶۹	۰/۰۶۸
جایگاه من	۰/۷۹	۰/۰۹۴
گسلش عاطفی	۰/۶۶	۰/۰۹۳
امتزاج با دیگران	۰/۷۱	۰/۰۶۴
نمره کل تمایز یافتگی خود	۰/۸۷	۰/۰۷۹
نگرش بدبینانه به ازدواج	۰/۷۳	۰/۳۷۷
نگرش خوش بینانه به ازدواج	۰/۶۴	۰/۱۳۰
نگرش واقع گرایانه به ازدواج	۰/۵۹	۰/۰۵۸
نگرش ایده آل گرایانه به ازدواج	۰/۷۶	۰/۰۸۵
نمره کل نگرش به ازدواج	۰/۸۲	۰/۵۰۶

بر اساس یافته های جدول ۲، آماره k-S-Z در سطح $p \leq 0.05$ برای متغیرها معنادار نبوده؛ بنابراین توزیع متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال پیروی می کنند.

جدول ۳. همبستگی بین تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج با ترس از ازدواج

متغیر	ضرایب پیرسون	سطح معنی داری
تمایز یافتگی خود * ترس از ازدواج	۰/۹۶۷**	۰/۰۰۱
نگرش به ازدواج * ترس از ازدواج	۰/۷۷۵**	۰/۰۰۴

بر اساس اطلاعات جدول ۳، بین تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج با ترس از ازدواج رابطه معنی دار معکوس و منفی وجود دارد. شدت همبستگی بین میزان تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج با ترس از ازدواج در سطح بالا (قوی) می باشد که نشانگر معنی داری رابطه در سطح خطای کوچک تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹ قابل تفسیر است. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه در جدول ۴ و ۵ ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون تحلیل رگرسیون درباره تاثیر تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج بر ترس از ازدواج

نام متغیر	R	R ²	R ² Ad	F	Sig
تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج	۰/۹۶۸	۰/۹۳۸	۰/۹۳۷	۱۴۸۰/۴۶۲	۰/۰۰۲

جدول ۵. ضرایب آزمون تحلیل رگرسیون درباره تاثیر تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج بر ترس از ازدواج

نام متغیر	Beta	ضریب B	t	Sig
تمایزیافتگی خود	-۰/۹۰۹	-۱/۴۴	-۳۲/۶۱	۰/۰۰۳
نگرش به ازدواج	-۰/۰۷۶	-۰/۴۲	-۲/۷۲	۰/۰۰۷

در جدول ۴ و ۵، باتوجه به معنی دار بودن مقدار $F(۱۴۸۰/۴۶۲)$ که در سطح خطای کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد. می توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی تحقیق مرکب از دو متغیر مستقل و یک متغیر وابسته (ترس از ازدواج) مدل خوبی بوده و متغیرهای مستقل قادر هستند، تغییرات میزان ترس از ازدواج را تبیین کنند. مقدار ضریب همبستگی بین متغیرها (۰/۹۶۸) می باشد که نشان می دهد بین متغیر مستقل و متغیر وابسته تحقیق (ترس از ازدواج) همبستگی در سطح قوی وجود دارد. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده که برابر با (۰/۹۳۷) می باشد، نشان می دهد که ۹۳/۷ درصد از کل تغییرات میزان ترس از ازدواج وابسته به دو متغیر مستقل (تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج) می باشد. به عبارت دیگر، تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج، ۹۳/۷ درصد از واریانس متغیر ترس از ازدواج را پیش بینی (برآورد) می کنند. متغیر تمایزیافتگی خود با ضریب -۰/۹۰۹ و متغیر نگرش به ازدواج با ضریب -۰/۰۷۶ بر روی ترس از ازدواج تاثیر داشتند.

۵- بحث و نتیجه گیری

هدف اصلی این پژوهش بررسی و پیش بینی ترس از ازدواج بر اساس تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج در جوانان شهرکرد بود. نتایج این مطالعه نشان داد که تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج به طور معناداری ترس از ازدواج را پیش بینی می کنند. به ویژه، جوانانی که از تمایزیافتگی بالاتری برخوردار بودند، ترس کمتری از ازدواج نشان دادند. این افراد قادر به حفظ استقلال هیجانی و مدیریت استرس در روابط خود هستند که به آن ها کمک می کند تا با اعتماد به نفس بیشتری به تعهدات ازدواج نگاه کنند. همچنین، نگرش مثبت به ازدواج نیز باعث کاهش ترس از ازدواج شد، در حالی که نگرش های منفی نسبت به ازدواج ترس بیشتری را ایجاد کردند. این یافته ها با مطالعات پیشین همسو هستند و نشان می دهند که عواملی مانند تمایزیافتگی خود و نگرش به ازدواج تأثیر بسزایی در ترس از ازدواج دارند (هان و لی، ۲۰۲۲؛ رضایی و همکاران، ۲۰۲۳؛ چوئدهاری و گایوتام، ۲۰۲۴).

نتایج این مطالعه حاکی از آن است که تمایزیافتگی خود در کاهش ترس از ازدواج نقش مهمی ایفا می کند. تمایزیافتگی خود به معنای توانایی فرد در تفکیک احساسات و افکار و حفظ استقلال هیجانی در روابط است (هان و لی، ۲۰۲۲). جوانانی که این ویژگی را دارند، قادرند هیجانات خود را به طور مؤثری مدیریت کرده و از فشارهای هیجانی در روابط خود کاسته و در نتیجه ترس کمتری از ازدواج احساس می کنند. این نتایج با پژوهش های قبلی همخوانی دارد که نشان می دهند تمایزیافتگی خود باعث کاهش اضطراب و بهبود کیفیت روابط نزدیک می شود (فینزی داتان، ۲۰۲۳). در مقابل، افرادی که تمایزیافتگی کمتری دارند، به احتمال زیاد در برابر فشارهای عاطفی و اجتماعی آسیب پذیرتر هستند و این می تواند ترس از ازدواج را در آن ها تشدید کند (آتشی و تاجری، ۲۰۱۶).

همچنین نگرش به ازدواج نیز به طور قابل توجهی در کاهش یا افزایش ترس از ازدواج نقش دارد. جوانانی که نگرش مثبت به ازدواج دارند، مانند باور به اهمیت تعهد و رشد فردی در ازدواج، ترس کمتری از این نهاد دارند. بر خلاف این، نگرش های منفی، مانند نگرش های بدبینانه نسبت به پایداری ازدواج یا باور به مشکلات اقتصادی و اجتماعی در ازدواج، می توانند ترس از ازدواج را افزایش دهند. این یافته ها با پژوهش های (چوئدهاری و گایوتام، ۲۰۲۴) که تأکید بر نگرش های مثبت و منفی به ازدواج دارند، همسو است. از این رو، شکل گیری نگرش های مثبت نسبت به ازدواج و آگاهی از ابعاد مثبت آن می تواند به کاهش ترس از ازدواج کمک کند.

در این پژوهش، ناهمخوانی‌هایی نیز با برخی مطالعات پیشین مشاهده شد. برای مثال، پژوهش تلی و گیولر (۲۰۲۱) نشان می‌دهند که تمایز یافتگی خود بیشتر در روابط پس از ازدواج نقش دارد، در حالی که در این مطالعه مشاهده شد که تمایز یافتگی خود حتی قبل از ازدواج نیز می‌تواند ترس از ازدواج را کاهش دهد. این ناهمخوانی احتمالاً به تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی مربوط می‌شود. در فرهنگ‌های جمع‌گرا، انتظارات خانوادگی و فشارهای اجتماعی می‌تواند بر نگرش‌ها و احساسات افراد نسبت به ازدواج تأثیرگذار باشد و نقش مهم‌تری در شکل‌گیری ترس از ازدواج ایفا کند. بنابراین، ممکن است در فرهنگ‌های فردگرا، تمایز یافتگی بیشتر به‌عنوان یک عامل مؤثر در کاهش ترس از ازدواج مطرح باشد، در حالی که در فرهنگ‌های جمع‌گرا عوامل اجتماعی و فرهنگی نیز تأثیرگذار هستند.

در مجموع نتایج این پژوهش تأکید می‌کند که تمایز یافتگی خود و نگرش به ازدواج به‌عنوان عوامل کلیدی در شکل‌گیری ترس از ازدواج شناخته می‌شوند. تقویت تمایز یافتگی خود، به‌ویژه از طریق آموزش مهارت‌های هیجانی و شناختی، می‌تواند به کاهش اضطراب‌های مرتبط با ازدواج کمک کند. علاوه بر این، تغییر نگرش‌های منفی به ازدواج و تقویت باورهای مثبت می‌تواند به تسهیل فرآیند تصمیم‌گیری در ازدواج جوانان کمک نماید. بنابراین، برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای که به این ابعاد توجه دارند، می‌توانند به کاهش ترس از ازدواج و تسهیل مسیر تشکیل زندگی مشترک در جوانان کمک کنند.

این پژوهش به چندین محدودیت مواجهه بوده است. اولین محدودیت، محدودیت جغرافیایی است؛ چرا که داده‌ها تنها از جوانان شهرکرد جمع‌آوری شده و ممکن است نتایج برای سایر مناطق قابل تعمیم نباشد. دومین محدودیت، روش مقطعی این پژوهش است که امکان بررسی روابط علی میان متغیرها را محدود می‌کند. همچنین، استفاده از ابزارهای خودگزارشی ممکن است باعث بروز سوگیری در پاسخ‌دهی شرکت‌کنندگان شده باشد. نهایتاً، این پژوهش عوامل اقتصادی و اجتماعی مانند وضعیت اقتصادی و انتظارات خانوادگی را که می‌توانند بر نگرش و ترس از ازدواج تأثیرگذار باشند، به‌طور کامل در نظر نگرفته است. در این راستا پیشنهاد می‌شود که به طراحی مداخلات آموزشی برای تقویت تمایز یافتگی خود و تغییر نگرش‌های منفی به ازدواج در میان جوانان، به‌ویژه در زمینه‌های روان‌شناختی و فرهنگی توسط متخصصین پرداخته شود.

منابع

۱. باهوش، ف.، و ابراهیم پور، م. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین سبک‌های هویت با تمایز یافتگی خود. هفتمین کنفرانس بین‌المللی دستاوردهای نوین پژوهشی علوم تربیتی، روانشناسی و علوم اجتماعی، اصفهان.
۲. شریف یزدی، س.، جهانگیرزاده، م. ر.، و بنیانی، م. ر. (۱۴۰۳). شناسایی و روایی سنجی مولفه‌های نگرش به ازدواج و انتخاب همسر بر اساس منابع اسلامی. فصلنامه روان‌شناسی و دین، ۱۷(۱)، ۷-۲۴.
۳. عباسی، س.، پناه علی، ا.، اقدسی، ع. ن.، و علیوندی وفا، م. (۱۴۰۲). تبیین رابطه ترس از ازدواج بر اساس اضطراب وجودی با میانجی‌گری سرسختی روانشناختی. فصلنامه مطالعات اسلامی ایرانی خانواده، ۳(۱).

4. Apostolou, M., & Tekeş, B. (2023). Fear of relationship commitment and singlehood. *Evolutionary Psy-chological Science*.
5. Atashi, H., & Tajeri, B. (2016). A comparison of self-differentiation, identity styles and willingness to marriage in single-parent and two-parent students. *International journal of humanities and social sciences*, 1, 755-762.
6. Bhadsavale, R., & Dixon D. (2024). Differentiation of self, relationship quality, and family functioning among middle adulthood married couples. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 22(01), 1745-1756.
7. Braaten, E. B., & Rosén, L. A. (1998). Development and validation of the Marital Attitude Scale. *Journal of Divorce & Remarriage*, 29(3-4), 83-91.

8. Cantekin, Ö. F., & Kunduracı, N. F. (2024). Marriage anxiety of university students in terms of family belonging and parental attitude. *International Journal of Religion*, 5(3), 377–385.
9. Chang J. N. (2024). Why do Chinese women experience gamophobia? Psychoanalytic theory assisted discourses analysis. *Frontiers in psychology*, 15, 1357795.
10. Choudhary, V. & Gautam, S.K. (2024). Exploring Relationship between Marriage Attitude and Life Satisfaction among Unmarried Working Professionals. *International Journal of Indian Psychology*, 12(2), 300-306.
11. Finzi-Dottan, R. The role of fear of intimacy as mediator between self-differentiation and marital relationship satisfaction: A dyadic model. *Fam. J.* 31, 392–398.
12. Han, H., & Lee, J. (2022). The Effect of Adult Attachment on the Fear of Intimacy: The Mediating Effect of Self-differentiation and Self-esteem. *Family and Environment Research*.
13. Mohammadi, M., & Alibakhshi, S. Z. (2021). The Effectiveness of the Self-differentiation Training Based on the Bowen Theory on Marital Satisfaction. *Journal of Research & Health*. 2021; 11(5):333-340.
14. Nilforoshan P, Navidian A, Abedi A. Studying the psychometric properties of marital attitude scale. *IJPN* 2013; 1 (1) :35-47
15. Obeid, S., Fares, K., Haddad, C., Lahoud, N., Akel, M., Zakhour, M., Kheir, N., Salameh, P., & Hallit, S. (2020). Construction and validation of the Lebanese fear of relationship commitment scale among a representative sample of the Lebanese population. *Perspectives in psychiatric care*, 56(2), 280–289.
16. Rezai, Z., Rezapour-Mirsaleh, Y., & Aryanpour, H. (2023). The Existential Issues and Attitude Toward Marriage in Single Youth: A Cross-Sectional Study. *The Family Journal*, 6(11).
17. Badenes, S., , F., Ribera, B., Scigala, Z., & , L. (2021). Alexithymia and Self Differentiation: The Role of Fear of Intimacy and Insecure Adult Attachment. *Contemporary Family Therapy*, 1-12. <https://doi.org/10.1007/s10591-021-09567-9>.
18. Skorown, E., & Friedlander, M. (1998). The differentiation of self-inventory: development and initial validation. *Journal of counseling psychology*. 45, 235- 246.
19. Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
20. Telli, A., & Güler, Ç. (2021). Differentiation of Self, Forgiveness, Jealousy, and Conflict Resolution Responses among Married Individuals: The Mediating Role of Relationship Satisfaction, Relationship Adjustment, and Emotional Dependency. *Contemporary Family Therapy*, 45, 157-171.
21. Teymouri, Y., & Nouri, J. (2024). The Mediating Role of Religious Orientation in the Relationship Between Self-Differentiation and Fear of Marriage among Female University Students. *Recent Innovations in Psychology*, 3(1).

Predicting Fear of Marriage Based on Self-Differentiation and Attitudes to Marriage in Single Youth in Shahrekord

Elaheh Madadi Chaleshtari ¹, Parvin Farajzadeh ²

1. Master's Student in Family Counseling, Islamic Azad University, KhomeiniShahr Branch, Isfahan, Iran

2. Assistant Professor, Counseling Department, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, KhomeiniShahr Branch, Isfahan, Iran

Abstract

Fear of marriage is one of the psychological barriers in young people that can affect decision-making and the quality of future relationships. The aim of the present study was to predict fear of marriage based on self-differentiation and attitudes to marriage in single youth in Shahrekord. This is a descriptive-correlational study in which 200 single young people (20 to 40 years old) were selected using convenience sampling. Data were collected using the Fear of Marriage Questionnaires of Samiei et al. (2013), Self-Differentiation of Skorn (2000), and Attitudes to Marriage of Bratton and Rosen (1998). Data analysis using Pearson correlation coefficient and multiple regression showed that self-differentiation and attitudes to marriage can significantly predict fear of marriage ($P < 0.05$). Also, dimensions of self-differentiation including emotional reactivity, ego status, emotional detachment, and blending with others play a role in predicting fear of marriage ($P < 0.05$). Also, dimensions of attitudes to marriage including pessimistic, optimistic, idealistic, and realistic attitudes were also effective in predicting fear of marriage ($P < 0.05$). These results indicate that in order to reduce the fear of marriage in young people, special attention should be paid to the type of attitude towards marriage and the degree of self-differentiation in premarital counseling and training centers. These findings can help in counseling planning and preventing fears related to marriage.

Keywords: Fear of marriage, self-differentiation, attitude towards marriage.
